

Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörlerin Dematel Yöntemi İle Ölçülmesi: Giresun İli Sınıf Öğretmenleri Üzerine Bir Uygulama

Berna KORUCUK
bkorucuk28@gmail.com
ORCID: 0000-0001-5963-2668

Araştırma Makalesi

DOI:...

Geliş Tarihi: 10.02.2021

Kabul Tarihi: 12.02.2021

Atf Bilgisi

Korucuk, B. (2021). Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörlerin Dematel Yöntemi İle Ölçülmesi: Giresun İli Sınıf Öğretmenleri Üzerine Bir Uygulama, *Ahi Evran Akademi*, 2(1), 23-31

ÖZ

Öğrenme ortamında etkinliğin ve verimliliğin sağlanması iyi koordine edilmiş bir sınıf organizasyonu ile öğretim programının yönetiminin etkin bir şekilde oluşturulmasına bağlıdır. Ancak bu durum sadece öğretmenlere yönelik olmayıp aynı zamanda öğrenci davranışlarının da uygun olmasını gerektiren bir yapı ile de ilişkilidir. Dolayısıyla sınıf yönetimi öğretmenler için ciddi anlamda çaba ve emek gerektiren konulardan birisi olarak düşünülebilmesinin yanında üzerinde titizlikle durulması gereken hususlardan birisi olarak nitelenebilir. Sayılan öneminden ötürü bu çalışmada sınıf öğretmenleri gözüyle sınıf yönetimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Belirlenen sorunların önem düzeylerinin tespit edilmesi için Giresun ilinde çalışan sınıf öğretmenlerine uygulama yapılmıştır. Kompleks bir sorun olarak görülen bu hususlardaki aksaklıkların giderilmesi için Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden (ÇKKV) DEMATEL'den yararlanılmıştır. DEMATEL yönteminden elde edilen analiz sonuçlarına göre sınıf yönetimini etkileyen en önemli faktörler sırasıyla "Öğretmen Özellikleri", "Etkili İletişim", "Eğitim Programları", "Öğretmenin Disiplin Anlayışı" ve "Öğrenci Durumları" olmuştur. En az öneme sahip olan sınıf yönetimine ilişkin faktörler ise sırasıyla "Fiziksel Ortam", "Aile" ve "Öğrenci Durumları" olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Yönetimi, Sınıf Yönetimin Etkileyen Faktörler, DEMATEL Yöntemi

Measurement of Factors Affecting Classroom Management By Dematel Method: An Application on Class Teachers in Giresun Province

ABSTRACT

Ensuring effectiveness and efficiency in the learning environment depends on a well-coordinated classroom organization and effective management of the curriculum. However, this situation is related to a structure that requires not only teachers but also student behaviors to be appropriate. Therefore, classroom management can be considered as one of the issues that require serious effort and effort for teachers, and it can be described as one of the issues that need to be carefully considered. Due to its enumerated importance, this study aimed to determine the factors affecting classroom management from the perspective of classroom teachers. In order to determine the importance levels of the identified problems, an application was made to classroom teachers working in Giresun Province. DEMATEL, the Multi Criteria Decision Making Methods (MCDV), was used to eliminate the problems in these issues, which are seen as a complex problem. According to the analysis results obtained from the DEMATEL method, the most important factors affecting classroom management were "Teacher Characteristics", "Effective Communication", "Education Programs", "Teacher's Discipline Understanding" and "Student Situations", respectively. The least important factors related to classroom management are "Physical Environment", "Family" and "Student Situations", respectively.

Keywords: Classroom Management, Factors Affecting Classroom Management, DEMATEL Method.

Giriş

Günümüzde ekonomi, politika, işletme, teknoloji gibi her alanda yönetim olgusu ve uygulamalarının stratejik önemi gittikçe artmakta nitelikli eğitim ve öğretim ortamının sağlanmasında anahtar bileşenler olarak düşünülmektedir. Kompleks ve karmaşık bir süreç olan sınıf yönetimi, eğitim öğretim faaliyetlerinin istenilebilir seviyede gerçekleştirilmesinde ve yenileşme ile yeni teknolojilerin eğitim sürecine uyarlanmasında üzerinde dikkatle durulması gereken en önemli hususlardan birisidir. Şüphesiz sınıf yönetiminin başarısı etkili eğitim ve öğretim ortamında öğrenci ve öğretmen performansını artıran kilit göstergelerden biri olarak ifade edilebilir.

Sınıf yönetimi; içerisinde öğrenmenin olduğu bir çevrenin meydana getirilebilmesi için ihtiyaç duyulan imkân ve süreçlerin, ortamın, kuralların ve öğrenme düzeyinin devam ettirilmesi olarak ifade

edilmiştir (Brophy, 1988). Evertson ve Neal, (2006), ise bu kavramı; öğretmenin sosyal, duygusal ve akademik öğrenmeyi destekleyecek aynı zamanda bu uygulamaları kolaylaştıracak bir ortam sağlaması için yapmış olduğu etkinlikler olduğunu belirtmişlerdir. Başka bir çalışmada ise sınıf yönetimini yer, zaman, plan-program, öğretim yöntemleri, öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimi gerçekleştirmeye yani öğrenmeye uygun bir ortam ve düzenin meydana getirilmesi ile sürdürülebilmesi olduğunu söylemiştir (Sarıtış, 2000).

Kuşkusuz sınıf yönetimini etkileyen çok sayıda bileşenin olduğu açıktır. Bu bileşenlerden her biri kendi içerisinde önemli olmasının yanından etkili eğitim ve öğretim ortamının sağlanmasında kritik öneme sahip bileşenler olarak düşünülebilir. Ada, (2009) göre; sınıf yönetimini etkileyen en önemli faktörün okul yönetiminin tutumu ve işleyişi olduğunu kabul etmiştir. Çünkü okul sınıfın en yakın fiziki çevresini oluşturmakla birlikte sosyal bir sistem olarak okul aynı zamanda öğrenciyi toplumdandırır, yetiştirir ve tekrar topluma sunumunu yapar. Bu sebeple okul yönetimi ile sınıf yönetimi yakından ilişkili kavramlardır. Okul yönetim anlayışı okul idarecisi tarafından şekillendirilmekle beraber öğrenci davranışını da direkt etkilemektedir.

Sınıf yönetimi sadece öğrenci davranışlarını disiplin altına alma ve kontrol etme faaliyeti değildir. Öyle ki bu kavram öğretmen otoritesinin sınıfta hâkim olması için bir takım kurallı uygulama faaliyetleri de değildir. Modern ve çağdaş yaklaşıma göre sınıf yönetimi sınıfta öğrenmeyi sağlayan bir sınıf ortamının sağlanma süreci olmasının yanında başarılı ve etkili sınıf yönetimi olması halinde öğrenci başarısına yansıdığı araştırmalar ile sabit kılınmıştır. Etkili sınıf yönetimi oluşturulan sınıfta tüm etkinliklerin amaçlı ve düzenli olarak gerçekleştirildiği aynı zamanda demokratik disiplinin sağlandığı bir yapının olduğu belirtilmiştir (Erol, 2006)

Denkdemir (2007)'e göre ise sınıf yönetimini etkileyen sınıf içi ve sınıf dışı faktörler vardır. Sınıf yönetimini etkileyen iç faktörler olarak duvarların rengi, ısı ve ışık, öğrenci, dersliğin genişliği, öğretmen ve sınıftaki öğrenci sayısı olduğunu ifade etmiştir. Öğretmenin öğrencilere olan davranışı, sesini iyi kullanım düzeyi, içtenliği, bilgisi, fiziksel özellikleri, veli ile olan işbirliği ve öğretim yöntemi sınıf yönetimi için öğretmende olması gereken özellikler olduğunu belirtmiştir. Harris, (1991) çalışmasında nitelikli eğitim ve öğretim ortamları sağlamanın etkili bir sınıf ve okul yönetimi ile ilişkili olması ile birlikte etkili sınıf ve okul yönetiminin öğretmenlerdeki sınıf yönetimi becerilerine bağlı olduğunu vurgulamış bu sebeple eğitimin kalitesinin büyük oranda sınıf yönetiminin kalitesine bağlı olduğunu ifade etmiştir.

Öte yandan etkili sınıf yönetimine sahip olan ve etkili sınıf yönetimi stratejilerini bilen bir öğretmenin sınıfında problem davranışlar daha az, öğrencilerin derse katılım davranışlarının ise daha fazla olacağı vurgulanmıştır (Emmer ve Stough, 2001). Ancak okulu bir bütün olarak değerlendirmek gerekir. Çünkü okul etkiler ile yetkilerin bir arada bulunduğu karmaşık bir kurum olmakla birlikte tüm görev yapanların kanun ve yönetmelikleri çerçevesinde hareket ettiği bir yapıdır. Yani okuldaki çalışanlarda dâhil tüm bileşenler sınıf yönetimini etkileyen unsurlardır.

Bu kapsamda sınıf yönetimini etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörler genel anlamda (Borich, 1996, Charles, 1996, Rinne, 1997, Henson ve Eller 1999, Ada, 2000, Celep, 2000, Ünal ve Ada, 2000, Yavuzer, 2003, Boz, 2003, McKeachie ve Svinicki, 2006, Denkdemir, 2007, Ada, 2009, Yücel vd., 2011, ve Paliç ve Keleş, 2011); eğitim programları, fiziksel ortam, öğretmen özellikleri, etkili iletişim, sınıf yönetiminin zamanı, aile, öğrenci durumları ve öğretmenin disiplin anlayışı olarak ifade edilmiştir.

Tüm bu unsurlardan yola çıkarak sınıf öğretmenleri üzerinde sınıf yönetimini etkileyen faktörlerin sıralanması bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Karmaşık ve kompleks bir problem olan sınıf yönetimini etkileyen faktörlerin çözümünde Çok Kriterli Karar Verme yöntemlerinden birisi olan DEMATEL yönteminden faydalanılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde sınıf yönetimine yönelik literatür araştırılmış, ilerleyen bölümde araştırmada faydalanılan DEMATEL yöntemi anlatılmış, dördüncü bölümde ise çalışmanın yöntemi

probleme uygulanmış, beşinci bölümde önerilerin de yer aldığı sonuç bölümüyle araştırma bitirilmiştir.

Günümüzde sınıf öğretmenlerine yönelik sınıf yönetimine ilişkin sınırlı sayıda çalışma mevcuttur. Bu çerçevede sınıf öğretmenlerine özelinde sınıf yönetimi konusunda yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır;

Karakoç, (1998), sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin karşı karşıya kaldıkları problemleri belirlemek ve bu problemlerin sınıf yönetimini ne derece etkilediği hakkında bilgi edinmeyi amaçlamışlardır.

Gündüz (2001), yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusundaki yeterliliklerinin ne düzeyde bulunduğunu incelemiştir. Erol, (2006) sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi açısından gerekli düzenlemeleri yerine getirip getirmemesinde ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlerde öğretmenlerin çoğunluğunun olumlu tutum sergilediklerini belirtmiştir. McKeachie ve Svinicki, (2006) araştırmasında İlköğretim öğretmenlerinin etkili sınıf yönetimi için gerekli önerileri arasında en az önem verilen konuların okul, öğrenci ve veli işbirliği olduğunu tespit etmiştir. Reinke, vd. (2008) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin ödüllendirme ve azarlama davranışları üzerinde, sınıf yönetimi performanslarına ilişkin görsel geri bildirim vermenin etkisini çalışmışlardır.

Paliç ve Keleş, (2011), ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde çalışan öğretmenlerin, “sınıf yönetimi” kavramına ilişkin görüşlerini; “öğretmen özellikleri”, “sergilenen yaklaşımlar”, “karşılaşılan sorunlar” ve “öneriler” boyutlarında incelemiştir.

Güven ve Karşlı, (2014), ilköğretim müdürleri ile yaptığı çalışma bulgularına göre; sınıf yönetimi etkinliğinin çeşitli farklı birçok faktörden etkilendiğini tespit etmiş ve bunların en önemlilerinin aile, öğretmen ve okulun bulunduğu çevre olduğunu söylemişlerdir. Kırbaş ve Atay (2017), sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde yaşadığı sorunları incelemişler ve etkili sınıf yönetimi için yapılması gerekenleri sıralamışlardır. Can ve Arslan (2018) çalışmalarında sınıf öğretmenleri özelinde sınıf yönetimi yeterliliklerini öğrenci görüşleri çerçevesinde araştırmışlar ve sınıf yönetimi yeterliliklerinin öğrencilerin yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir. Gürbüz ve Yeğen, (2020) incelemelerinde sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin yeterliliklerini öğrenci ve öğretmen görüşlerine yönelik yaptıkları çalışmada etkili sınıf yönetimi ve kaliteli bir iletişim için çeşitli önerilerde bulunmuşlardır.

Yapılan literatür taramasında sınıf öğretmenleri özelinde sınıf yönetimine ilişkin sınırlı sayıda çalışmanın olması araştırmayı önemli kılmaktadır. Yine kullanılan yöntem ve çalışmanın konu alındığı il itibarı ile başka bir çalışmanın olmaması da çalışmayı diğer çalışmalardan farklı kılmakta bu noktadan hareketle çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Yöntem ana başlığı Bu kısımda araştırmanın yöntemi olan DEMATEL anlatılmıştır.

DEMATEL Yöntemi

Cenevre Battelle Memorial Enstitüsü tarafından geliştirdiği yöntem çok kriterli karar verme yaklaşımlardan biridir (Wu vd., 2010). Karmaşık sorunlar kümesindeki değişkenlerin birbirleri ile olan karşılıklı ilişkilerini belirlemek ve belirlenen bu ilişkileri üzerindeki etkiyi derecelendirmek için yapısal bir model kurmaya ilişkin araştırmalar olduğu belirtilmiştir (Wu ve Tsai 2011, Korucuk ve Memiş, 2019).

Wu ve Lee (2007), Wu ve Tsai (2011), Korucuk vd., (2018), Memiş ve Korucuk, (2019) ve Erdal ve Korucuk (2019) DEMATEL yönteminin uygulama aşamaları aşağıda vermiştir:

Adım 1: Direkt ve Ortalama İlişki Matrisinin Elde Edilmesi:

Araştırmada literatürde genel olarak yararlanılan Dey vd. (2012)'in karşılaştırma tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 1
DEMATEL Metoduna Yönelik Karşılaştırma Tablosu

Sayısal Değer	Sözel İfade
R.0	Etkisiz
1	Düşük Etkili
2	Orta Etkili
3	Yüksek Etkili
4	Çok Yüksek Etkili

$$a_{ij} = \frac{1}{k} \sum_{n=1}^k x_{ij}^n$$

$$X = \begin{bmatrix} 0 & x_{11} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & 0 & \dots & x_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ x_{n1} & x_{n2} & \dots & 0 \end{bmatrix}$$

Adım 2: Normalleştirilmiş Direkt İlişki Matrisinin Oluşturulması:

Denklem (2), (3) den faydalanılır.

$$s = \max \left(\max \sum_{j=1}^n x_{ij}, \max \sum_{i=1}^n x_{ij} \right)$$
$$C = \frac{X}{s}$$

Adım 3: Toplam İlişki Matrisinin Oluşturulması:

Denklem (4) ve (5) den faydalanılır.

$$\lim_{k \rightarrow \infty} c + c^2 + c^3 + \dots + c^k$$
$$F = C + C^2 + C^3 + \dots + C^k = C(I - C)^{-1}$$

Adım 4: Etkilen ve Etkileyen (Gönderici ve Alıcı) Kriter Gruplarının Belirlenmesi:

Adım 5: Eşik Değerin Hesaplanması ve Etki Diyagramının Çizilmesi:

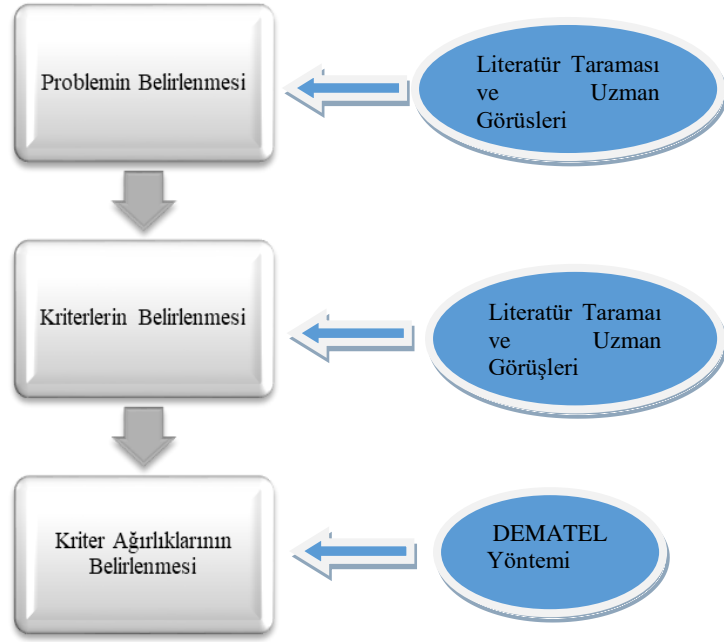
Etki diyagramı, düşey ekseni $(D_i - R_i)$ ve yatay ekseni $(D_i + R_i)$, olan bir düzlemde $[(D_i + R_i), (D_i - R_i)]$ noktalarının gösterilmesiyle elde edilir.

Adım 6: Kriter Ağırlıklarının Belirlenmesi:

Denklem (6) ve (7) den yararlanılarak öncelikler tespit edilir.

$$w_i = \sqrt{[(D_i + R_i)]^2 + [(D_i - R_i)]^2}$$
$$W_i = \frac{w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}$$

Araştırma Modeli

Şekil 1. DEMATEL Uygulama Aşamaları

Bulgular

Çalışmada, Giresun'da görev yapan sınıf öğretmenlerine yönelik olarak sınıf yönetimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve tespit edilen faktörlerin önem derecelerinin saptanması için uygulama gerçekleştirilmiştir. Sınıf yönetimini etkileyen faktörlerin önem derecelerinin değerlendirilebilmesine yönelik çok kriterli karar modeli oluşturulmuştur. Şekil 1 ile ifade edilen model de DEMATEL yöntemi uygulama adımları verilmiştir. Şekil 1.'den anlaşılacağı üzere uzman görüşleri ile literatür taramasından yararlanılarak sınıf yönetimini etkileyen faktörler belirlenmiştir. Belirlenen faktörler aynı önem düzeyinde olmadığından faktörlerin derecelendirilmesine gerek duyulmuştur.

Bu çerçevede, DEMATEL yöntemi ile sınıf yönetimini etkileyen faktörler önem sırasına göre derecelendirilmiştir. Kriterler belirlenirken uzman görüşleri ve literatür taramasından (Borich, 1996, Charles, 1996, Rinne, 1997, Henson ve Eller 1999, Ada, 2000, Celep, 2000, Ünal ve Ada, 2000, Yavuzer, 2003, Boz, 2003, McKeachie ve Svinicki, 2006, Denkdemir, 2007, Ada, 2009, Yücel vd., 2011, ve Paliç ve Keleş, 2011) faydalanılarak aşağıda verilen Tablo 2. oluşturulmuştur.

Tablo 2

Sınıf Yönetimini Etkileyen Karar Kriterleri

Kriterler
Öğretmenin disiplin anlayışı (K ₁)
Fiziksel Ortam (K ₂)
Sınıf Yönetiminin Zamanı (K ₃)
Aile (K ₄)
Eğitim Programları (K ₅)
Öğrenci Durumları (K ₆)
Etkili İletişim (K ₇)
Öğretmen Özellikleri (K ₈)

Kriterlerin Ağırlıklandırılması

DEMATEL yönteminden yararlanılan bu aşamada belirlenen faktörlerin değerlendirilmesine yönelik karar matrisi oluşturulmuştur. Konunun paydaşları olan Sınıf Öğretmenlerine (12), akademisyenlere (1) ve toplamda 13 adet anket sunulmuş ve Ek'ler kısmında görüşlere yönelik tablolar verilmiştir. Bu kapsamda DEMATEL yöntemi ile faktörler derecelendirilmiş ve ilgili ağırlık değerleri Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3
Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörler Düzey Tablosu

	K₁	K₂	K₃	K₄	K₅	K₆	K₇	K₈
Ağırlık	0,128	0,107	0,117	0,113	0,130	0,125	0,135	0,145
Sıralama	4	8	6	7	3	5	2	1

Tablo 3'e göre sınıf yönetimini etkileyen faktörlere yönelik en önemli kriterlerin "Öğretmen Özellikleri", "Etkili İletişim", "Eğitim Programları", "Öğretmenin Disiplin Anlayışı" ve "Öğrenci Durumları" olduğu belirlenmiştir. Öte yandan en az önem düzeyine sahip faktörlerin ise sırasıyla "Fiziksel Ortam", "Aile" ve "Öğrenci Durumları" olduğu görülmüştür.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin etkili ve istenilen düzeyde olabilmesi için sınıf yönetiminin iyi bir şekilde uygulanması ile bu uygulamalardaki temel kural ve ilkelerin öğretmenler ve idareciler tarafından bilinmesinin önemli olduğu aşıkardır. Çünkü sınıf yönetimini etkileyen faktörler özellikle öğretmenler ve idareciler tarafından ne kadar iyi anlaşılır ve uygulanabilir ise eğitim öğretim faaliyetlerinde o denli pozitif çıktılar alınabilir. Aslında eğitim öğretim faaliyetlerinin başarılı olmasının bir yolu da şüphesiz sınıf yönetimi etkileyen faktörlerinin etkili bir biçimde sürdürülebilir olmasından geçmektedir.

Bu noktadan hareketle sınıf yönetimini faktörler çok çeşitli olmakla birlikte çalışmamızda genel olarak kabul gören unsurlar dikkate alınmıştır. Öte yandan sınıf yönetimini etkileyen faktörler karmaşık bir karar verme problemi olmasından ötürü faktörlerin önem derecelerinin belirlenmesinde ÇKKV yöntemlerinden yararlanmayı gerektirmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı Giresun'da görev yapan sınıf öğretmenleri gözüyle sınıf yönetimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve belirlenen faktörlerin önem derecelerinin DEMATEL yöntemi ile yapılmasıdır.

Yapılan çalışma sonucuna göre sınıf yönetimini etkileyen faktörlerin en önemlileri sırasıyla "Öğretmen Özellikleri", "Etkili İletişim", "Eğitim Programları", "Öğretmenin Disiplin Anlayışı" ve "Öğrenci Durumları" olduğu belirlenmiştir. Öte yandan en az önem düzeyine sahip faktörlerin ise sırasıyla "Fiziksel Ortam", "Aile" ve "Öğrenci Durumları" olduğu görülmüştür.

İlgili literatür tarandığında böyle bir çalışmaya rastlanmamış olması konuyu önemli kılmaktadır. Aynı zamanda kullanılan yöntem itibari ile alanda bu şekilde bir çalışmanın olmaması literatüre katkı sağlayacağı şeklinde değerlendirilebilir. Bu bakımdan sınıf yönetimini etkileyen faktörler farklı bakış açıları ile mukayese etmeye örnek olarak düşünülebilir. Ek olarak çalışmada uzman grup ile görüşülme gerçekleştirilmiş fakat zaman ve pandemiden dolayı bu sayı artırılmamıştır. Araştırmaya ilişkin bir diğer kısıt ise sınıf yönetimini etkileyen faktörler temasına ilişkin literatür taraması ve uzman görüşlerinden hareketle herhangi bir kriter setine rastlanılmamış olması değerlendirilebilir.

Öte yandan, araştırma çerçevesinde ulaşılan sonuçlar uzman grubun görüşlerini ve beklentilerinin destekler nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Fakat insan beklentileri, yargıları ve kararları net bir şekilde sayısal olarak ifade edilmediğinden yani belirsiz olması sebebi ile gerçek durumu kurgulamak ve modellemek çok zor ve karmaşık bir süreçtir. Bu olgular neticesinde gelecekte yapılacak çalışmalar için bulanık ÇKKV yöntemlerinden yararlanılarak sonuçlar kıyaslanarak tartışılabilir.

Kaynakça

- Ada, Ş. (2009). *Sınıf Yönetimi*, (ed. Mehmet D.KARSLI), Ankara: Kök Yayıncılık.
- Ada, S. (2000). *Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörler*, M.Ü Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı 12, Sayfa:1-8.
- Arens, R. (1988). *Learning to Teach*, Random House. USA.
- Borich. G, D. (1996). *Effective Teaching Methods*, Prentice-Hall, New Jersey.
- Boz, İ. (2003). *Sınıf Yönetme Sanatı*, İstanbul: Zambak Yayınları.
- Brophy, F. (1988). *Educating Teachers about managing classroom and student*, Teaching and Teacher Education. 4 (1), 1-18.
- Can, E., & Arslan, B. (2018). *Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin öğrenci görüşleri*, Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 10 (10), 195-219.
- Celep, C. (2000). *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*, Ankara: Anı Yayınları,
- Charles, C., M. (1996). *Building Classroom Discipline*, Longman, New York.
- Denkdemir, E. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi hakkında görüşleri ve bir uygulama*, Ankara: Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Dey, S., Kumar, A., Ray, A. & Pradhan, B. B. (2012). *Supplier Selection: Integrated Theory Using DEMATEL and Quality Function Deployment Methodology*, Procedia Engineering, 38, 3560-3565.
- Emmer, E.T. & Stough, L. M. (2001). *Classroom management: A critical part of education*. Educational Psychologist, 36 (2).
- Erdal, H, ve Korucuk, S. (2019). *İlaç Lojistiği Kapsamında Lojistik Kriterlerin Dematel Yöntemi ile Belirlenmesi: Erzurum İli Örneği*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 19, No: 1,155-166.
- Erol, Z. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri*, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Evertson, C. M., & Neal, K. W. (2006). *Looking into learning-centered classrooms implications for classroom management*. National Education Association, nea.org.
- Gürbüz, F. ve Yeğen, M . (2019). *Sınıf Öğretmenlerine Ait Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 7 (9) , 27-44.
- Gündüz, Y. (2001). *Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Yeterlilikleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güven, S, ve Karslı, D.M. (2014). *Sınıf Yönetiminin Etkililiğini Etkileyen Faktörlere İlişkin Okul Müdürlerinin Görüşleri*, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, 1-24.

- Harris, A. H. (1991). Proactive classroom management: Several ounces of prevention. *Contemporary Education*. 62 (3), 156-160.
- Henson, K. & ve Eller, B, F. (1999). *Educational Psychology For Effective Teaching*, Wadsworth Publishing Company, Belmont.
- Karakoç, S.H. (1998). *Çanakkale İli İlköğretim Kurumları Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimindeki Yeterlilikleri*. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Kırbaş, Ş. ve Atay, A. (2017). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Yaşadığı Sorunlar Ve Çözüm Önerileri*, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 12/28, 517-538.
- Korucuk, S., Turpçu, E. ve Akyurt, H. (2018). *Bütünleşik Dematel ve Gia Yöntemleri İle Seyahat Acentalarında Lojistik Performans Unsurlarının Ölçülmesi Ve En İdeal Seyahat Acentası Seçimi: Giresun İli Örneği*, İşletme Araştırmaları Dergisi, 10 (4), 820-842.
- Korucuk, S. ve Memiş, S. (2019). *Yeşil Liman Uygulamaları Performans Kriterlerinin Dematel Yöntemi ile Önceliklendirilmesi: İstanbul Örneği*, AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi, Cilt: 7 Sayı: 16, 134 – 148.
- McKeachie, W. J. & Svinicki, M. (2006). *McKeachie's teaching tips: strategies, research, and theory for college and university teachers*. Boston: Houghton Mifflin.
- Memiş, S. ve Korucuk, S. (2019). *Dematel ve Vikor Bütünleşik Yaklaşımı ile Gıda İşletmelerinde İnovasyon Çeşitlerinin Önceliklendirilmesi ve En İdeal Firma Seçimi*, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (1/2): 1099-1113.
- Paliç, G. ve Keleş, E. (2011). *Sınıf Yönetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 17, Sayı 2, 199-220.
- Reinke, W. M., Lewis-Palmer, T. & Merrell, K. (2008). *The classroom check-up: A classwide teacher consultation model for increasing praise and decreasing disruptive behavior*. *School Psychology Review*, 37(3), 315-332.
- Sarıtaş, M. (2000). *Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama: Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Ünal, S. & Ada, S. (2000). *Sınıf Yönetimi*, M.O. Teknik Eğitim Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Matbaa Birimi, İstanbul.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yücel, C. ve Diğerleri (2011). *Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmeler, Sınıf Yönetimi* (Edt: Ruhi Sarpkaya), Ankara: İhtiyaç Yayıncılık.
- Wu, H., Chen, H. K. & Shieh, J. (2010). *Evaluating Performance Criteria of Employment Service Outreach Program Personnel by DEMATEL Method*, Expert System with Applications, 37, 5219–5223.
- Wu, H. H.& Tsai Y. N. (2011). *An Integrated Approach of AHP and DEMATEL Methods in Evaluating the Criteria of Auto Spare Parts Industry*, International Journal of Systems Science, 1-11.

Ekler

EK:1 Direkt İlişki Matrisi

Kriterler	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	K ₇	K ₈
K ₁	0	3	3	2	2	3	3	4
K ₂	2	0	3	3	4	1	3	3
K ₃	2	1	0	2	1	4	1	3
K ₄	4	2	3	0	2	3	4	4
K ₅	3	2	1	2	0	1	2	4
K ₆	2	1	2	2	3	0	4	3
K ₇	3	2	1	1	2	3	0	3
K ₈	2	1	2	2	4	2	3	0

EK:2 Normalize Direkt İlişki Matrisi

Kriterler	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	K ₇	K ₈
K ₁	0	0,125	0,125	0,083	0,083	0,125	0,125	0,167
K ₂	0,083	0	0,125	0,125	0,167	0,042	0,125	0,125
K ₃	0,083	0,042	0	0,083	0,042	0,167	0,042	0,125
K ₄	0,167	0,083	0,125	0	0,083	0,125	0,167	0,167
K ₅	0,125	0,083	0,042	0,083	0	0,042	0,083	0,167
K ₆	0,083	0,042	0,083	0,083	0,125	0	0,167	0,125
K ₇	0,125	0,083	0,042	0,042	0,083	0,125	0	0,125
K ₈	0,083	0,042	0,083	0,083	0,167	0,083	0,125	0